

Nova programació expositiva

**—*De Proust a Marsans, a la
recerca del temps perdut***

**Oscar Tusquets Blanca
— *Cossos, ciutats, interiors***

Del 21 d'octubre de 2022
al 15 de gener de 2023

FUNDACIÓ
VILA CASAS

ESPAIS
VòIART
BARCELONA

— *De Proust a Marsans, a la recerca del temps perdut*

Una exposició que acostarà el món literari de Marcel Proust a l'univers plàstic del seu principal intèrpret, Luis Marsans.

Comissaris: Glòria Farrés i Àlex Susanna

«La vida veritable, la vida finalment descoberta i aclarida, l'única vida per tant realment viscuda, és la literatura».

Marcel Proust

Coincidint amb el centenari de la mort de **Marcel Proust** (París, 1871-1922), la Fundació Vila Casas presenta als Espais Volart *De Proust a Marsans, a la recerca del temps perdut*, una exposició que pretén acostar el públic, d'una banda, al món d'un escriptor excepcional i el de la seva obra magna, *À la recherche du temps perdu*, i, de l'altra, al del seu principal intèrpret plàstic, **Luis Marsans** (Barcelona, 1930-2015).

L'exposició s'articula en tres seccions: en primer lloc, una introducció al món narratiu d'*À la recherche du temps perdu* i al paper que hi juguen l'art i la música com a grans metàfores literàries; a continuació, la presentació d'una àmplia selecció dels dibuixos, aquarel·les, guaixos i gravats amb què Marsans va evocar-lo des d'una gran llibertat interpretativa; i, per últim, la singular recepció de l'obra de Proust a Catalunya des dels anys vint del segle passat –Pla, Sagarra, Gaziol– fins a l'actualitat, amb l'edició d'una nova traducció integral i una altra en curs, la creació de la Biblioteca proustiana Ferran Cuito i la de la Societat Catalana d'Amics de Marcel Proust.

A partir de **139 obres** de petit format realitzades per Luis Marsans entre 1965 i el final dels seus dies –dibuixos, gravats, litografies i pintures–, més de **50 objectes** que documenten la vida i l'obra de Proust –manuscrits, cartes, exemplars de llibres o revistes– i una acurada selecció de fragments de l'obra de l'escriptor que acompanyen el recorregut, l'exposició submergeix el públic en l'imaginari proustià i la traducció visual que en va fer Marsans, uns suggeridors dibuixos que, en paraules del cocomissari de l'exposició i director d'art de la Fundació Vila Casas, Àlex Susanna, “despertem una coreografia de ressons en el lector de Proust i, en aquell que encara no ho és, el predisposen a convertir-s'hi”.

Luis Marsans

Àmbits expositius

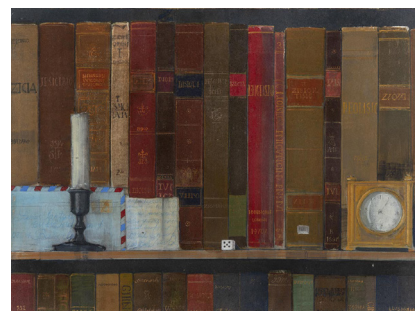
1. *A la recerca del temps perdut*

El primer àmbit que presenta l'exposició es desplega com una introducció a *A la recerca del temps perdut*, l'obra magna de Marcel Proust escrita entre 1908 i 1922 i publicada en set volums entre 1913 i 1927, els tres últims pòstumament: *Pel cantó de Swann*, *A l'ombra de les noies en flor*, *El cantó de Guermantes*, *Sodoma i Gomorra*, *La presonera*, *Albertine desapareguda* i *El temps retrobat*.

La novel·la explica la formació d'un artista enmig de la família i la societat. Els esdeveniments són descrits de manera detallada i precisa en un medi molt concret, l'alta burgesia i l'aristocràcia francesa al tombant del segle XX, però d'aquest món particular Proust en treu lleis generals i universals. Més que narrar una sèrie d'esdeveniments del passat, la Recerca és sobretot **una reflexió psicològica molt fina sobre la literatura, la memòria i el temps**. Molts elements que trobem escampats en els diferents volums s'apleguen i es relliguen al final, quan el narrador descobreix el sentit de la vida en l'art i la literatura. Proust defensa que l'artista ens ajuda a aclarir la pròpia vida, és ell qui fa l'esforç immens d'expressar i fer-nos conèixer una realitat més fonda i amagada: «La vida veritable, la vida finalment descoberta i aclarida, l'única vida per tant realment viscuda, és la literatura».

Aquest àmbit presenta una petita selecció d'obres de Luis Marsans que acompanyen el món literari de Proust, que es mostra a través de cartes, cites de la Recerca i referències a altres obres d'art, font d'inspiració per la fructífera producció de Proust. A més dels **set volums d'*A la recerca del temps perdut*** i d'altres creacions com l'obra frustrada Jean Santeuil, les **dues traduccions de John Ruskin** i les **desenes d'articles** a diaris i revistes, Marcel Proust va escriure més de **5.000 cartes**. L'exposició es fixa en la producció epistolar de l'escriptor i en presenta dues: una escrita a Reynaldo Hahn, parella i amic de Proust, i una altra, a George de Lauris, un aristòcrata amic de Proust.

El vessant més personal, mostrat a través de les cartes, es complementa també amb mostres del seu procés de treball a través de la presentació d'un facsímil extret del manuscrit d'*El cantó de Guermantes*, que mostra les esmenes que constantment escrivia i que, amb l'ajut de la seva assistenta, Céleste, afegia als paperols amb petits fulls desplegable enganxats amb cola al manuscrit. També es mostren les seves correccions de les galerades –els placards– tal com es pot veure en una mostra estreta d'*A l'ombra de les noies en flor*.

Luis Marsans

El tema central: la literatura i la memòria involuntària

Molts temes travessen l'obra: la memòria involuntària, el pas del temps, l'homosexualitat, l'amor i la gelosia, però és la literatura mateixa el tema central de l'obra. El narrador és algú que vol escriure i, tanmateix, no troba l'energia ni l'autoestima per fer-ho fins que algunes experiències de memòria involuntària –el gust de la magdalena, els tres arbres d'Hudimesnil o l'ensopegada amb les llambordes, per exemple– l'empenyen a fer-ho per aclarir i entendre a través de l'art aquestes impressions que li parlen d'un jo anterior i ocult. La memòria involuntària testimonia la superioritat de l'instint sobre la intel·ligència i ens dona accés al món de l'inconscient perquè ressuscita el paradís perdut de la infantesa i l'adolescència.

L'estil

El seu estil dens i precís s'articula en unes frases llargues plenes de subordinades, amb una estructura sintàctica delicada i laberíntica, que té un ritme propi, en el qual els diferents sintagmes van precisant, l'un rere l'altre, la impressió fins a completar-la. Les cites que acompanyen l'àmbit ho fan visible i mostren que l'ambició de Proust és copsar totalment la realitat des de la dimensió sensible i emocional. Comparteix la mateixa preocupació dels impressionistes: la realitat només la coneixem a través de la percepció, real o imaginària, del subjecte. I a partir d'observar tan acuradament aquesta experiència, Proust en treu lleis universals.

L'Art a La Recerca

L'art té un paper essencial dins *A la recerca del temps perdut*, perquè Proust fa servir obres artístiques com a metàfores literàries per introduir, destacar o aprofundir en personatges i accions de la novel·la. En aquest sentit, la concepció de l'art i de l'artista que Proust defensa, i que té a veure en una unió entre les arts a través de l'analogia, l'expressa a través dels seus tres personatges icònics: l'escriptor **Bergotte**, el pintor **Elstir** i el músic **Vinteuil**.

Tal com apunta la cocomissària de l'exposició i membre de la Societat Catalana d'Amics de Marcel Proust, Glòria Farrés, per Proust "l'artista, amb la seva observació lúcida i incisiva, és l'individu capaç de crear un univers propi a través d'un punt de vista excepcional, que es revela en una metamorfosis del món a la qual només podem accedir mitjançant la seva obra".

Luis Marsans

La pintura

La idea d'unió entre les arts es fa molt palesa amb l'art de la pintura, d'on Proust n'extreu semblances i analogies. Ho trobem per exemple en el personatge de l'escriptor **Bergotte**, qui en una exposició holandesa, tot contemplant la *Vista de Delft* de **Jan Vermeer**, reflexiona sobre el seu estil d'escriptura just abans que una crisi d'urèmia posi fi a la seva vida:

«És així com hauria hagut d'escriure –deia. Els meus darrers llibres són massa secs, hauria d'haver aplicat diferents capes de color, fer que la meua frase fos preciosa en ella mateixa, com aquest petit pany de paret groc».

Per escriure la mort de Bergotte, Proust es va inspirar en la seva pròpia experiència tot visitant l'exposició *Peinture Hollandaise* del Jeu de Paume de París el 1921, on es va trobar malament. L'exposició *De Proust a Marsans* dels Espais Volart presenta el catàleg original d'aquesta exposició on l'escriptor va poder veure l'obra del pintor holandès, que ja havia vist anteriorment el 1902 en un viatge a Holanda fet amb Bertrand e Fénélon. Proust sentia una gran predilecció per la pintura barroca holandesa, tant pels seus interiors, com pels seus retrats o els seus paisatges. En una carta a la princesa Hélène de Caraman-Chimay de juny del 1907 es refereix a la Vista de Delf com «un dels cinc o sis quadres més bells que conec».

Artistes contemporanis de Proust

EL vincle de Proust amb la pintura és reforçat en aquest àmbit amb la presentació de dues obres contemporànies de Proust. Per una banda, una marina d'**Alfred Stevens** i, per l'altra, una natura morta d'**Édouard Vuillard**, dos artistes que pertanyien a l'entorn del seu cercle d'amistats. Elstir, el pintor que concep Proust com a personatge d'*A la recerca del temps perdut*, està inspirat en alguns artistes impressionistes, com ara **Monet**, **Degas**, **Renoir** o **Whistler**. La marina del pintor belga impressionista Alfred Stevens és de la costa normanda, com les que pintava Elstir en el seu taller de Balbec. La natura morta de Vuillard, pintor a qui Proust apreciava com a artista, i que coneixia del cercle de la revista *La Revue blanche*, ens remet a la relació entre Elstir i Chardin, mestre de la pintura de natures mortes. Com diu el mateix narrador a *El cantó de Guermentes*:

«Les persones que detestaven aquests “horrors” se sorprenien que Elstir admirés Chardin, Perronneau, tants pintors que a ells, la gent de món, els agradaven. No s'adonaven que Elstir havia refet pel seu compte, davant del real (amb l'indici particular del seu gust per a certes recerques), el mateix esforç que un Chardin o un Perronneau i que, en conseqüència, quan deixava de treballar per a ell mateix, admirava en aquells uns intents de la mateixa mena, espècies de fragments anticipats d'obres seves».

Jan Vermeer
Gezicht op Delft (Vista de Delft)
1660-1661
Oli sobre tela
95,5 x 115,7 cm

Alfred Stevens
Sur la plage (A la platja), S/d
Oli sobre tela
52,5 x 65 cm

Per reforçar la idea d'aquest vincle amb la pintura contemporània de l'autor, l'àmbit presenta més documentació, com l'exemplar de la revista *Derrière le miroir*, de l'any 1966, commemoratiu de *La Revue blanche*, revista simbolista i dreyfusista, que aplegava escriptors –Proust, Gide, Apollinaire, Verlaine, Péguy, etc. – i grans pintors, entre els quals hi ha Édouard Vuillard.

Boticelli i Giotto

Com dèiem anteriorment, Marcel Proust extreu semblances de la pintura per fixar els trets dels seus personatges, i així fa entrar en el món real el món de l'art. A l'exposició se'n mostren dos clars exemples. Per una banda, el personatge d'Odette de Crécy esdevé la Sèfora del fresc *La joventut de Moisès* de **Boticelli** a la Capella Sixtina de Roma i, per l'altra, l'ajudant de cuina de Combray esdevé la *Caritat del cicle dels vicis* i les virtuts de **Giotto** a la Capella dels Scrovegni de Pàdua, tal com explica el mateix narrador en un fragment que és transcrit a l'exposició.

John Ruskin

John Ruskin és una influència decisiva en la formació artística de Proust. L'any 1900, viatja a Venècia amb la seva mare i allà troben Marie Nordlinger i el seu cosí, Reynaldo Hahn. Porten *Les pedres de Venècia* de Ruskin com una guia per recórrer les obres d'art de la ciutat, i es desplacen fins a Pàdua per veure les pintures de Giotto a la Capella dels Scrovegni. Gràcies a la lectura de Ruskin, Proust coneix a fons l'art italià del Quattrocento i l'arquitectura gòtica francesa. Probablement, va descobrir Sèfora en aquest volum XXIII de les obres completes, que tenia a casa seva. Des de Cabourg, l'agost del 1907, quan ja comença a treballar en la redacció de la Recerca, demana a Reynaldo Hahn per carta que li n'envii algun dels volums: «O es troben al rebedor o a la meva cambra, no ho sé, en algun dels dos llocs segur, potser fins i tot en algun dels armaris. Són vermells, si no porten la coberta de paper gris verdós».

La música

La música és un art essencial per a Proust, personalment i dins *A la recerca del temps perdut*, que hi apareix com a metàfora literària, tal com passa amb la pintura. La seva relació amb **Reynaldo Hahn**, músic de talent i molt culte, li va permetre un diàleg enriquidor i un coneixement del món musical del seu moment. En aquest sentit, l'exposició mostra una partitura que aplega les composicions per a piano de Reynaldo Hahn inspirades en les poesies que Marcel Proust dedica a quatre pintors: Albert Cuyp, Paulus Potter, Anton Van Dyck i Antoine Watteau. Excepte aquest últim, els altres tres pintors a qui Proust dedica un poema són pintors holandesos del segle XVII, com Jan Vermeer.

Giotto
Carità (Caritat), c.1306
Pintura al fresc
120 x 55 cm
Capella Scrovegni de Pàdua

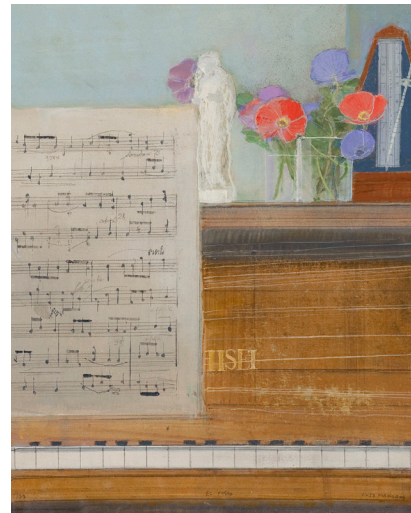
El vincle amb la música és demostrat també amb el fet que assistí al saló de Winaretta Singer i el príncep de Polignac, dos grans mecenes musicals, on s'estrenen obres de Stravinski, Manuel de Falla o Ravel. La seva afició musical el porta a cercar els membres del Quartet Poulet perquè vagin a casa seva a tocar per a ell el Quartet de César Franck, i els demana que repeteixin la interpretació diverses vegades al llarg de la nit. La correspondència i l'obra evidencien que Proust es va convertir en un autèntic crític musical. Apassionat de l'últim **Beethoven**, defensor de **Wagner**, va saber apreciar músics innovadors de la seva època, com ara **Debussy**, de qui va valorar des de la seva estrena l'òpera **Pelléas et Mélisande**, o **Stravinsky**. També tenia un afecte especial pels músics **Fauré**, **Bizet** o **Saint-Saëns**, entre d'altres.

Els Ballets Russos

El 18 de maig de 1917, en el Teatre del Châtelet, es va estrenar el ballet *Parade*, a càrrec dels Ballets Russos de Diaghilev. L'argument era de **Jean Cocteau**, la música d'**Érik Satie**, la coreografia de **Léonide Massine** i el vestuari i decorats de **Pablo Picasso**. El ballet recreava una desfilada d'actors de circ pels carrers de París per atreure públic a una funció. Proust queda molt impressionat per l'obra, admira el vestuari i decorats de Picasso, tal com mostra a una carta que escriu a Cocteau el maig del 1917 i que es transcriu a l'exposició.

2. Luis Marsans, intèrpret de Proust

El segon gran àmbit i nucli de l'exposició presenta **més d'un centenar d'obres** del total de 250 dibuixos, aquarel·les, guaixos i gravats amb què Luis Marsans va evocar l'obra de Proust des d'una gran llibertat interpretativa. La il·lustració d'*A la recerca del temps perdut* recorre l'obra de Luis Marsans com un dels seus principals fils conductors: després d'haver-ho fet de manera puntual amb les *Històries extraordinàries* d'E. A. Poe o l'obra d'Arnau Vilanova i de Ramon Llull, cap als anys 1966 i 1968 Marsans comença a il·lustrar l'obra de Proust i ja no se n'allunya durant gairebé mig segle. De fet, li dedica les seves primeres exposicions a Barcelona (Galeria Trece, 1972) i a París (Maison de Balzac, 1982), i, posteriorment, a gairebé totes les seves noves exposicions els dibuixos proustians s'intercalen amb altres obres seves sense solució de continuïtat. No ens ha d'estranyar: el món de Proust també va acabar sent el seu, s'hi va fondre i confondre fins a formar un tot gairebé indestruïble. Per això en aquesta exposició de tant en tant apareixen enmig dels dibuixos proustians les seves biblioteques, pianos amb partitures o vistes de Venècia.

Luis Marsans

Luis Marsans

Ara bé, no ens trobem només davant d'un conjunt d'il·lustracions, perquè, tal com diu Àlex Susanna, "Marsans no es proposa 'rellegir' de manera sistemàtica el món de la Recerca ni vol revisitar-ne les escenes més memorables, sinó que més aviat rescata els seus personatges alliberats de la tirania del temps narratiu talment com ho faria un aquarel·lista xinès".

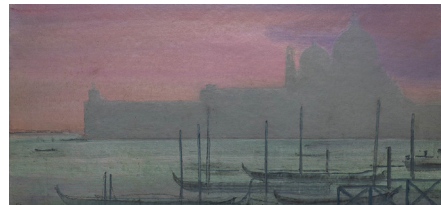
És una obra 'involuntària', com la memòria proustiana, realitzada amb un gran domini del dibuix i amb una forta presència del gest i de l'atzar. Ens trobem davant "la feliç ransposició d'un món literari en un de plàstic que aspira a la pròpia autonomia: un conjunt d'esbossos, proves i estudis per a una il·lustració definitiva que no acaba d'arribar mai, com li passa al narrador de la *Recherche*", apunta Àlex Susanna.

Paisatges, escenaris i personatges proustians

Glòria Farrés destaca que les obres de Marsans "tenen el mèrit de ser, més que una traducció en imatges, una recreació de l'atmosfera elegant i decadent proustiana". En aquest sentit, hi trobem paisatges com els jardins de Combray, la platja de Balbec o els canals de Venècia, així com els salons de burgesos o aristocràtics.

Aquests motius paisatgístics no sorprenen en l'obra de Marsans, qui va configurar una iconografia íntima a partir de bodegons o paisatges i en el que la presència humana hi és del tot absent. En el cas de l'obra dedicada a Proust, en canvi, Marsans es centra sobretot en la figura humana tot evocant els personatges de *La Recerca* –que en són més de 513–: joves i vells, homes i, sobretot, "una imatge precisa de la dona proustiana", tal com diu Farrés. Personatges com Odette, la duquessa de Guermantes, l'àvia o les noies en flor, Marsans les il·lustra com "unes tiges elegantment sinuoses al capdamunt de les quals hi ha la corol·la delicada d'un gran barret", en paraules de Farrés.

En definitiva, i tal com apunta Susanna, aquesta singular producció de Marsans "es va tractar d'una suite intermitent, però el fet que sempre hi acabés tornant mostra fins a quin punt era nuclear. Nuclear i alhora irradiant. D'alguna manera impregna i ressona en la resta de la seva obra, tant si són bodegons, com carrers i jardins de Barcelona, retrats o vistes venecianes".

Luis Marsans

Luis Marsans

3. L'obra de Proust a Catalunya

Marcel Proust fou descobert a Catalunya molt aviat. Entre els anys 1918 i 1919, Joaquim Borralleras va animar els membres de la tertúlia de l'Ateneu Barcelonès a llegir-lo. Josep Pla i Josep M. de Sagarra ho feren entusiasmats, coincidint amb el moment que la lectura de Proust començava a imposar-se a França gràcies al premi Goncourt. Quan Proust mor el 1922, Gaziol fa una necrològica magnífica a La Vanguardia, que podem veure en aquesta exposició.

En aquests cent anys que fa de la seva mort, Proust no ha deixat de generar traduccions i assajos sobre la seva obra i de captivar els lectors catalans. En aquest tercer i últim àmbit expositiu es presenten les **publicacions**, tant assaigs com traduccions parcials i completes, que han anat sorgint al llarg d'aquests anys. A més, es mostren dos elements importants que fan de Barcelona un focus proustià: la **Biblioteca Proustiana Ferran Cuito**, una de les principals col·leccions privades del món sobre Proust, i la **Societat Catalana d'Amics de Marcel Proust**, creada el 2014 per difondre l'obra de Proust. Un audiovisual final tanca aquesta part de l'exposició i posa en relleu la importància de Proust a Barcelona.

Tal com apunta Glòria Farrés, “que Luis Marsans sentís la passió per il·lustrar *A la recerca del temps perdut* és una mostra més de com va ser d'extraordinària la recepció de Proust a Catalunya”.

La Societat Catalana d'Amics de Marcel Proust

La Societat Catalana d'Amics de Marcel Proust és una entitat sense ànim de lucre, creada l'any 2014 i presidida per l'advocat, economista i escriptor Amadeu Cuito. En són membres fundadors: el psicòleg Jordi Ballabriga, el professor Carles Besa, l'historiador de l'art i professor Daniel Cid, l'advocat i cantant Jordi Cortada, la professora i comissària d'aquesta exposició Glòria Farrés, el professor Josep Maria Fulquet, la periodista, professora i traductora Valèria Gaillard, el llibreter de la Laie de Barcelona Lluís Morral, el traductor Josep Maria Pinto, i l'escriptor i traductor Lluís Maria Todó. A hores d'ara, ja té un centenar de socis, entre els quals es compten personalitats importants de l'àmbit cultural i artístic català.

La Societat Catalana d'Amics de Marcel Proust es reuneix un cop al mes a la llibreria Laie per debatre les novetats entorn de l'obra de Proust i promoure'n la difusió a través d'activitats que el donin a conèixer. A més, edita un butlletí anual, *Recerques*, on s'apleguen articles sobre Proust i es recullen les activitats fetes. En aquest moment, ja porta quatre números editats.

Jordi Baron
La Biblioteca Proustiana de Ferran Cuito, 2022

Biblioteca Proustiana Ferran Cuito

Com va escriure al seu cunyat exiliat a Mèxic, **Ferran Cuito**, refugiat a Perpinyà, «amb els alemanys al carrer», dedica les hores del toc de queda a la lectura apassionada de la Recerca. Amb aquesta lectura i la d'uns primers llibres sobre l'obra i la vida de Marcel Proust, comença la biblioteca que anirà reunint exiliat a París a partir del 1948. Des del primer moment, és membre de la *Société des amis de Marcel Proust et des amis de Combray* i fa bona amistat amb el seu infatigable promotor, Philibert-Louis Larcher, a qui fa conèixer les traduccions de la Recerca en català i castellà, i posteriorment l'obra crítica que s'anirà publicant en aquestes llengües. Tot i residir parcialment a Barcelona a partir dels anys seixanta, Ferran Cuito mantindrà la seva residència a París, on conserva i engrandeix fins a proporcions molt notables la seva biblioteca proustiana que continua desant al Vieux Chêne, la biblioteca de roure massís que, comprada a l'època incerta dels anys quaranta, es convertirà per a la família en un símbol de la fe en la superioritat de l'esperit sobre les forces del desordre.

Ferran Cuito mor a Barcelona el novembre del 1973. El seu fill, Amadeu Cuito, que ha heretat la febre proustiana, continuarà engrandint la biblioteca, especialment amb l'obra dels crítics i estudiosos de llengua anglesa, i el 1985 la portarà a Barcelona, on la poden consultar avui els membres de la Societat Catalana d'Amics de Marcel Proust.

L'exposició mostra quinze exemplars representatius de la Biblioteca Proustiana Ferran Cuito: els principals butlletins de Societats d'Amics de Proust internacionals, així com assajos significatius sobre l'obra de Proust i els dos catàlegs de la Biblioteca Proustiana Ferran Cuito, que en mostren la importància.

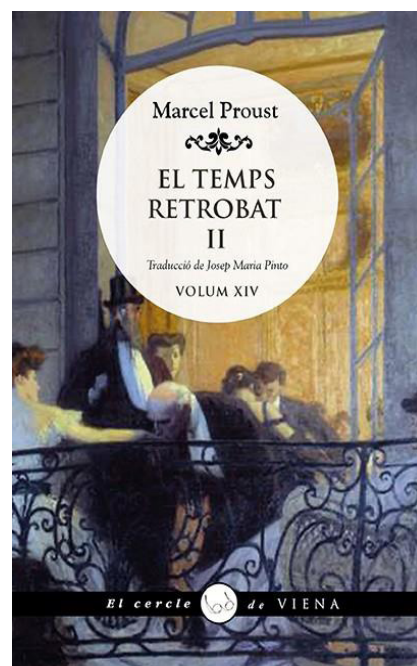
Traducció de Josep Maria Pinto

Viena Edicions, 2009-2022

Entre l'àmplia selecció de publicacions que presenta aquest àmbit expositiu, destaca l'edició d'*A la recerca del temps perdut* traduïda per **Josep Maria Pinto** dins la col·lecció «El cercle de Viena» de Viena Edicions. Aquesta edició, la segona traducció catalana completa de la Recerca, s'ha publicat a raó d'un volum per any des del 2009 i finalitza ara, el 2022, coincidint amb el centenari de la mort de l'autor i amb aquesta exposició. Cada volum traduït correspon a una meitat del volum original, de manera que els set volums francesos passen a ser catorze en la traducció catalana.

Luis Marsans

Marcel Proust (París, 1871-1922)

Fill d'un prestigiós professor de medicina catòlic i de la filla d'un agent de canvi jueu, Marcel Proust neix a Auteuil el 1871, en el 16è arrondissement de París, en una família benestant que li va permetre dur una vida acomodada. La seva infantesa està marcada pels problemes amb l'asma i pel gran afecte de la seva mare, la qual li proporciona una sòlida cultura literària i musical que reforça la seva hipersensibilitat.

Estudia al Liceu Condorcet i comença la carrera de dret, que abandona al cap de poc. Freqüenta salons aristocràtics on coneix artistes i escriptors, la qual cosa li dona una fama de diletant social, per bé que es compromet amb la justícia fent costat als dreyfusistes i amb l'art, publicant escrits literaris al diari *Le Figaro*, començant la novel·la *Jean Santeuil* i traduint dues obres de John Ruskin.

Poc després de la mort dels pares, amb la salut sempre afeblida pels problemes d'asma, el 1907 es reclou al seu apartament del Boulevard Hausmann i comença la seva gran obra *A la recerca del temps perdut*, els set volums de la qual es publiquen entre 1913 (*Du cote de chez Swann*) i 1927 (*Le temps retrouvé*, pòstumament). Mor d'esgotament el 1922 per les condicions imposades per l'escriptura i la malaltia.

Luis Marsans (Barcelona, 1930-2015)

1936-1940

Durant la Guerra Civil la seva família viu a París.

1947

Viatja als EUA i a Mèxic. Es relaciona amb Ismael Smith i Salvador Dalí.

1948

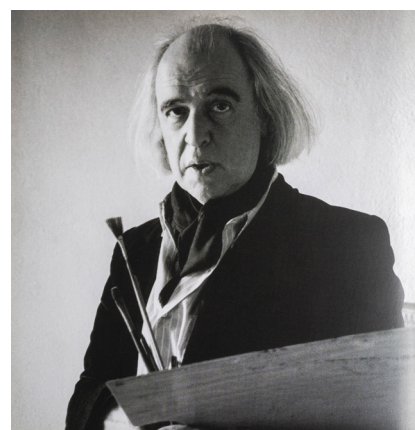
Torna a Barcelona. Decidit a dedicar-se a la pintura, assisteix al taller de Ramon Rogent, on coincideix amb Joan Ponç. Descobreix l'obra del grup *Dau al Set*, de la Bauhaus i de Malèvitx.

1949

El seu interès per l'escola racionalista alemanya el porta a viatjar a Ais de Provença, amb el propòsit de conèixer Walter Gropius. A la ciutat francesa visita una exposició de Cézanne que resultarà determinant en la seva trajectòria.

1950

Abandona el taller de Ramon Rogent per desenvolupar un llenguatge propi.

1955-1965

Segueix el seu camí plàstic, bo i coneixent persones com José Antonio Coderch o Marcel Duchamp que exerciran en ell una gran influència, com també ho fan J. E. Cirlot i Ramón Gaya, i s'endinsa en un període on barreja la figuració i l'abstracció.

1966-1972

Se submergeix en l'obra de Marcel Proust A la recerca del temps perdut, que reinterpreta pictòricament i seria el detonant del seu esclat artístic. El

1972

Marsans presenta per primer cop al públic aquesta obra a la galeria Trece de Barcelona, i el 1982 s'exposa al Musée Balzac de París. La vinculació de Marsans amb Proust esdevé tan profunda que en els darrers anys de la seva vida va recuperar l'obra de l'escriptor per tal de realitzar nous dibuixos que havien de configurar un llibre que no va arribar mai a veure la llum.

Exposicions individuals

1972

Luis Marsans. *Ilustraciones de Marcel Proust*. Galeria Trece, Barcelona.

1978

Luis Marsans. Galeria Trece, Barcelona.

1980

Luis Marsans. *Peintures et dessins*. Galerie Jacob, París.

1982

Luis Marsans. *Illustrations de Marcel Proust*. Musée Balzac, París

1984

Luis Marsans. Galerie Claude Bernard, París.

1986

Luis Marsans. *Drawings and paintings*. Claude Bernard Gallery, Nova York.

1988

FIAC'88. Estand Galerie Claude Bernard, Grand Palais, París.
Luis Marsans. *Peintures et dessins*. Galerie Claude Bernard, París.

1989

ARCO'89. Estand Galerie Claude Bernard, Madrid.
Luis Marsans. Centro de Exposiciones y Congresos, Saragossa.

1993

FIAC'93. Estand Galerie Claude Bernard, Grand Palais, París.

1995

Luis Marsans. *Del concepte a la representació*. Palau de la Virreina, Barcelona.

1997

Luis Marsans. Galería Leandro Navarro, Madrid.

Luis Marsans. *Dibuix, pintura i obra gràfica*. Sala d'Art Artur Ramon, Barcelona.

1998

Luis Marsans. *Peintures et dessins*.
Galerie Claude Bernard, París.

2002

Luis Marsans. Galería Leandro Navarro, Madrid.

2003

Luis Marsans. *La música de la pintura*.
Fundación Rodríguez-Acosta, Granada.

2005

Luis Marsans. *Pintura i dibuix*. Artur Ramon Art Contemporani, Barcelona.

2007

Luis Marsans. Galería Leandro Navarro, Madrid.

2009

Luis Marsans. Artur Ramon Art, Barcelona.

2013

La imatge apareguda. Espais Volart.
Fundació Vila Casas, Barcelona.

2016

Luis Marsans. *Pinturas y dibujos*.
Museo Ramón Gaya, Múrcia.

2017

A la recerca del temps perdut.
Galeria A34, Barcelona.

2018

La sombra y la imagen. Luis Marsans retoma la palabra. Facultat de Belles Arts, Universitat de Barcelona, Barcelona.

2019

Luis Marsans, *le temps suspendu*. L'Orangerie. Propriété Caillebotte, Yerres, França.

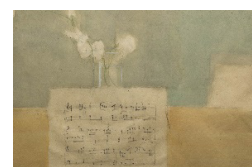
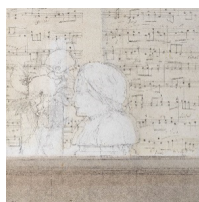
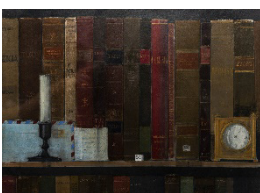
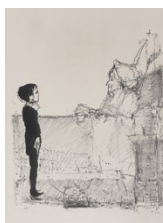
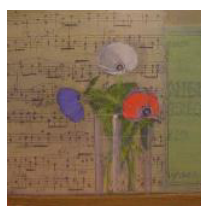
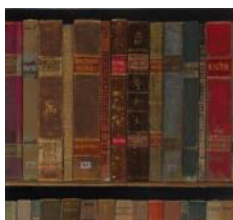
OBRES I DOCUMENTACIÓ

Àmbit 1. *A la recerca del temps perdut*

Obres de Luis Marsans

Tots els dibuixos de grafit, carbó o tinta xinesa; els gravats i litografies en blanc i negre o color sobre cartró, paper Xina o paper Japó; i les pintures sobre tela o fusta que es mostren en aquesta exposició, van ser realitzats per Luis Marsans entre 1965 i el final dels seus dies, i pertanyen a les següents col·leccions privades:

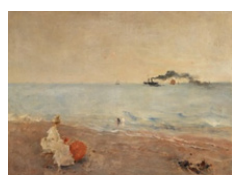
Col·lecció Antoni Marí & Edith Zipperich | Col·lecció Artur Ramon Art | Col·lecció Artur Ramon Art & Galeria Leandro Navarro | Col·lecció Família Cuito | Col·lecció Francesc Garreta | Col·lecció Fundació Fran Daurel | Col·lecció Fundació | Oscar Tusquets Blanca | Col·lecció Galeria A34 | Col·lecció | Galeria Dolors Junyent | Col·lecció Luís Soler-Roig | Col·lecció Lluís Maria Todó | Col·lecció Nena Soler-Roig | Col·lecció Ramón | Córdoba | Col·lecció Sunchy Echegaray

Obres d'altres autors

Édouard Vuillard (Cuiseaux, França, 1868-La Baule França, 1940)
Nature morte (Natura morta), 1988-1988
Oli sobre tela
19,2 x 27,2 cm
Col·lecció Artur Ramon Art

Alfred Stevens (Brusel·les, 1883-París, 1906)
Sur la plage (A la platja), S/d
Oli sobre tela
52,5 x 65 cm
Col·lecció Artur Ramon Art

Jan Vermeer (Delft, Països Baixos, 1632-1675)
Gezicht op Delft (Vista de Delft), 1660-1661
Oli sobre tela
95,5 x 115,7 cm
Mauritshuis, l'Haia
Reproducció

Giotto (Colle di Vespignano-Vicchio, Itàlia, c. 1267-Florència, Itàlia, 1337)
Carità (Caritat), c.1306
Pintura al fresc
120 x 55 cm
Capella Scrovegni de Pàdua
Reproducció: Haltadefnizione © Image Bank By concession of the Comune di Padova – Cappella degli Scrovegni

John Ruskin (Londres, 1819-Conion, Anglaterra, 1900)
Zipporah, after Botticelli (Sèfora, a partir de Botticelli), 1874
Llapis, aquarel·la i guaix opac sobre tela
143 x 54 cm
Reproducció: 1996P0880 © The Ruskin, Lancaer University

Documentació

- Carta a Reynaldo Hahn (Col·lecció Família Cuito)

Mestre estimadíssim, em tens desolat. T'asseguro que, lluny d'enfadar-me perquè clavis algunes fuetades al teu cavallet, hi noto (i això és veritat sobretot perquè de franquesa afectuosa només crec en la teva... o quasi) un efecte d'amistat que ara mateix és la dolçor de la meua vida i la seva força oculta, la seva raó de ser i d'estar més bé, el seu orgull, el braç on recolzar-se («bras»), la branca sempre en flor. Et prego que no canviïs mai de manera. L'antiga et basta per expressar-te. Et deixo perquè tinc una classe a les onze i encara no m'he llevat. Però estàs boig de dir com ahir que no pensaré gaire en tu. Em costa més deixar de pensar en tu que en mi... i a més és molt més agradable. A 2/4 de 7 no seré aquí, tinc una classe de 2/4 de 6 a 2/4 de 8 i de classe torno corrents per anar al sopar al qual tu no has volgut assistir. Però abans de 2/4 de 6 i després de 2/4 de 2 si vols que et vingui a veure a Quinzard o a un altre lloc, és molt fàcil. A part d'això, si no rebo res, t'espero a les 2 a casa meua i podrem sortir si vols. Llegiré Réveillon anant a classe. Tingues la seguretat que continuo sent el teu cavallet de sempre.

Marcel

Traducció de Lluís Maria Todó.

- Carta a Georges de Lauris (Col·lecció Família Cuito)

Estimadíssim Georges,

He pensat molt en la gran pena que devies sentir i en la llarga carta que vaig escriure a Madame de Pierrebouge el mateix dia, amb el cor molt encongit d'imaginar-me el que ella devia estar patint (això m'ha tingut dues nits sense dormir), li he demanat que us digués a tu i a la teua dona que compartia el vostre dolor. Però potser la teua sogra no ha tingut ni la força de llegir la meua carta. Entre ells dos hi havia una amistat tan noble, tan enterament admirable, que a ella jo la considerava la dona més digna d'enveja, i ara la més digna de compassió.

Si em permetes parlar de mi en aquests dies, t'asseguro que no he pensat gaire en mi, sinó tan sols en ella, en ell, en tots vosaltres, i ha hagut de passar que jo, que coneixia Hervieu des de fa més de vint anys, probablement abans i tot que ell conegués la teua sogra, jo que l'havia admirat des del començament amb un fervor que ell compensava amb mostres d'amabilitat encisadora (tinc, no sé on, unes exquisides cartes d'ell), ha hagut de passar que jo, amb la meua absurda ànsia de sinceritat, cregués, no fa ni tres mesos, que havia de queixar-me d'ell en una carta a la teua sogra. Ella va fer en aquell moment el que fa indefectiblement la persona que rep una carta així, va respondre a la resta i va ometre completament el fragment. Ara tot això ja està molt lluny, i si en parlo és per l'amarg penediment que sento per haver manifestat una queixa d'ell, per qui el meu cor només sentia admiració, simpatia i respecte. Per sinceritat, només vaig formular la queixa a la teua sogra, sabent que era com dir-li-ho a ell mateix, però potser per això mateix les coses que li vaig escriure fa tres dies i que em semblen que són les úniques que no poden fer mal als qui pateixen massa estan barrejades amb un record dolorós.

Estimat Georges, no m'havies dit el lloc que ocupava ell a la teua vida. Però no em costa gaire imaginar-m'ho. [¿]En la vida de qui, inclús els més desconeguts, no n'ocupava un de molt gran [¿]. Jo només el vaig conèixer a certa distància, però no hi havia ningú de qui ser amic pogués ser tan deliciós i tan enriquidor. Per aquesta mena de reserva, de pudor, d'escripòl, semblava una estàtua de l'amistat, jove i encantadora per sempre. En la seva manera de parlar de la teua dona hi havia la mateixa extraordinària noblesa que als seus drames. D'aquest home, d'aquest gran home, em semblava que ser-ne amic devia ser una cosa difícilíssima, superior a les forces humanes, però que si ho aconseguies, no sols l'estimaves, sinó que l'adoraves, i tu em dius que ho havies aconseguit. De pensar com he plorat, jo que el coneixia de fa molt de temps però tan poc, et planyo, estimat Georges, a tu i la teua dona, però la meua ànsia constant, la meua gran pena, és la teua sogra.

Tendrament teu,

Marcel

Traducció de Lluís Maria Todó.

- Cinq états des Jeunes filles en fleurs avec les placards et manuscrits, 1947 (Col·lecció Família Cuito)

- Facsímil d'un manuscrit del llibre III de la Recerca on es veuen els paperoles i les múltiples correccions.

BnF Gallica

– À la Recherche du Temps Perdu. Tome I. Du Côté de Chez Swann.

Un exemplar de *Du côté de chez Swann*, de l'any 1919, amb dedicatòria autògrafa de Proust a Albert-Émile Sorel, fill del cèlebre hiorador, que havia publicat l'any 1914 la novel·la *Le Droit au bonheur* (El dret a la felicitat). La dedicatòria diu: «Amb tota la simpatia per aquea bella obra i el desig que els nores joves vagin pel cantó de la Felicitat».

– Catàleg original de l'exposició *Peinture Hollandaise. Jeu de Paume de París, 1921* (Col·lecció G. Farrés)

– Exemplar de la revista d'art *Derrière le miroir, 1966* (Col·lecció Família Cuito)

Aquest exemplar conté 3 litografies a color de Bonnard, Roussel i Vuillard; 8 litografies en negre de Toulouse-Lautrec, Vuillard, Bonnard i Seurat; i 10 reproduccions en negre i a color d'obres de Vuillard, Vallotton, Toulouse-Lautrec i d'altres.

– Partitura *Portrait de Peintres* de Reynaldo Hahn sobre poemes de Proust, 1896 (Col·lecció Família Cuito)

– Exemplar del volum 23 de la *Library Edition* (1906) de John Ruskin, obert pel frontispici (Museu Nacional d'Art de Catalunya, Barcelona)

– Article de Proust sobre Ruskin de la *Gazette des Beaux-Arts* de l'agost del 1900, que il·lustra amb la *Caritat* de Giotto.

Reproduccions musicals

Saint-Saëns, *Sonata 1 per a violí i piano*, op. 75; **Franck**, *Sonata FWV 8 en la major*; Fauré, *Ballade per a piano i orquestra* op. 19; **Beethoven**, *Arietta de la Sonata 32 en do menor* op. 111; **Hahn**, *Sonata en re menor*; **Beethoven**, *Quartet núm. 12 en mi bemoll major* op. 127; **Wagner**, *Preludi de l'acte I de Lohengrin*, *Encís del Divendres Sant de l'acte III de Parsifal*; **Chopin**, *Preludis*; **Debussy**, *Sonata per a violí i piano*; **Hahn**, *À Chloris* (cançó), **Veneza**, *La biondina in gondola*.

Selecció de cites

Estimat Jean,

Si avui no tingués aque atac, voldria dir-te –i per al senyor Picasso– els esternuts i el spleen que provoca (incansablement) en mi el blau dominical amb els astràgals blancs de l'acròbata imprès, ballant «Com si adrecés retrets a Déu». Visc amb aquesta nostàlgia.

Els altres ballets eren poca cosa. Aquell, punyent i continua desenvolupant en mi ja et diré quins enyors. Torno a veure el cavall malva com el Cigne «amb els seus gestos folls, Com els exiliats ridícul i sublim.»

«I a més penso en tu.» En tu, Jean, i penso també en l'«escocès» de la nena, tan emocionant, la nena que frena i engega tan meravellosament. Quina concentració hi ha en tot això, quin aliment per als temps de fam, i quina pena quan encara tenia cames no haver freqüentat la pols dels cirks i tot allò que aquest vespre em causa la compassió que destrossa.

Gràcies estimat Jean d'haver-me ajudat de tota manera a anar a buscar al Châtelet

«L'únic pa tan delectable

Que no serveix a taula

El món que nosaltres seguim.»

Que guapo que és Picasso.

Tendrament teu

Marcel

«Vaig dur-me als llavis una cullerada de te on havia deixat que s'eovés un tros de magdalena [...] I tot d'una ha aparegut el record. Aque gu era el del trosset de magdalena que, el diumenge al matí a Combray [...], m'oferia la meua tieta Léonie després d'haver-lo sucats en la seva infusió de te o de til·la. La via de la petita magdalena no m'havia recordat res abans de tastar-la; potser perquè [...] d'aques records abandonats durant tant de temps fora de la memòria no en sobrevivia res, tot s'havia disgregat; les formes –inclosa la de la petita petxina de païsseria, tan generosament sensual sota el seu prisat sever i devot– s'havien abolit o, adormides, havien perdut la força d'expansió que els hauria permès atènyer la consciència. Però quan no subsieix res d'un passat antic, després de la mort dels éssers, després de la derucció de les coses, només l'olor i el gu, més fràgils però més vivaços, més immaterials, més persients, més fidels, romanen encara durant molt de temps, com ànimes, recordant, esperant, expeants, sobre les ruïnes de tota la rea, suportant sense vinciar-se, sobre la seva goteta quasi impalpable, l'edifici immens del record.»

Combray. Viena Edicions. Traducció de Josep Maria Pinto, p. 63.

«[...] era una pobra criatura malaltissa, en un estat de gestació ja força avançat quan vam arribar per Pasqua, i fins ens sorprenia que la Françoise li deixés fer tants encàrrecs i feines, ja que començava a portar amb dificultat al seu davant la misteriosa cistella, cada dia més curulla, la forma magnífica de la qual s'endevinava sota les seves amples bruses de feina. Aquestes recordaven les hopalandes que duen certes figures simbòliques de Giotto, les fotografies de les quals m'havia regalat el senyor Swann. Va ser ell mateix que ens ho havia fet notar, i quan ens demanava notícies de la minyona, ens deia: "Com va la Caritat de Giotto?"»

Combray. Viena Edicions. Traducció de Josep Maria Pinto, p. 105.

«Començava amb la prolongació dels trèmolos de violí, que durant algunes mesures se senten sols, ocupant el primer pla sencer, després, de cop i volta, semblaven apartar-se i, com en aquells quadres de Pieter de Hooch, als quals el marc estret d'una porta entreoberta al fons de tot, d'un altre color, en l'envellut d'una llum interposada, dona profunditat, la petita frase apareixia, dansant, pastoral, intercalada, episòdica, pertanyent a un altre món.»

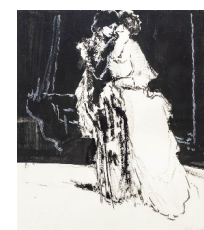
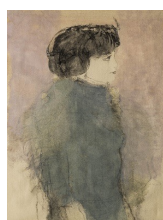
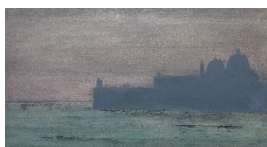
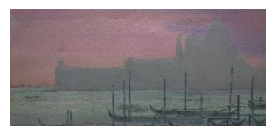
Pel cantó de Swann. Proa Edicions. Traducció de Valèria Gaillard, p. 274.

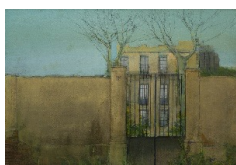
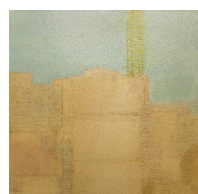
«[...] va sorprendre Swann per la seva semblança amb la figura de Sèfora, la filla de Jetró, que pot veure's en un fresc de la capella Sixtina. [...] Ja no jutjava el rore d'Odette segons la més o menys bona qualitat de les seves galtes o la suavitat purament rosada que suposadament, si mai gosava besar-les, hi trobaria acariciant-les amb els llavis, sinó com una madeixa de línies subtils i belles que descabdellava amb la seva mirada tot seguint la corba del seu cargolament, tot conneant la cadència de la nuca a l'efusió dels cabells i a la flexió de les parpelles, com en un retrat d'ella en què el seu tipus resultés intel·ligible i clar.»

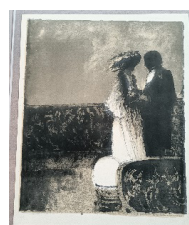
Pel cantó de Swann. Proa Edicions. Traducció de Valèria Gaillard, p. 279-280.

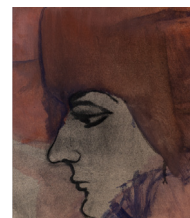
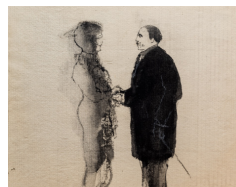
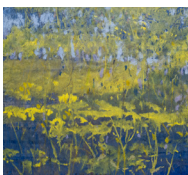
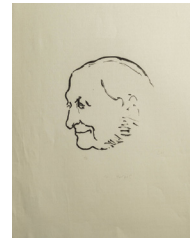
Àmbit 2. Luis Marsans, l'interpret de Proust

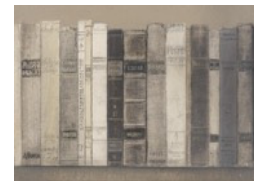
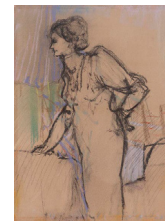
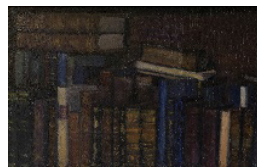
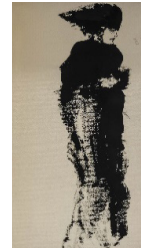
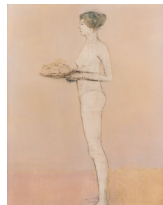
Obres de Luis Marsans

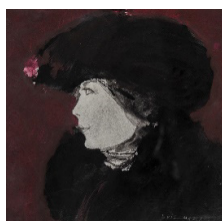
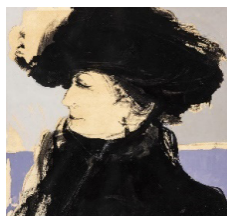
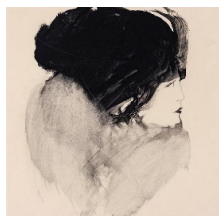
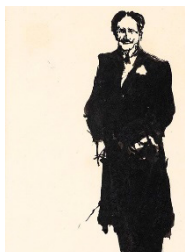

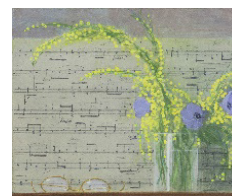
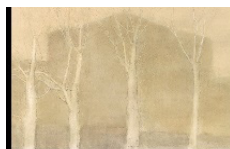

Selecció de cites

«Ella també s'anava a vestir, encara que jo protestés que cap vestit “de ciutat” no estaria a l'altura, ni de bon tros, de la meravellosa bata de crespó de la Xina o de seda, rosa vell, cirera, rosa Tiepolo, blanca, malva, verda, vermella, groga, llisa o estampada, en la qual la senyora Swann havia dinat i que ara es trauria. Quan jo deia que hauria de sortir vestida així, ella reia, fent mofa de la meua ignorància, o pel plaer del compliment. S'excusava de posseir tantes bates pretenent que només se sentia bé duent-ne, i ens deixava per anar-se a posar un d'aquells vestits sobirans que s'imposaven a tothom, i entre els quals, tanmateix, de vegades em cridava perquè jo triés el que m'estimava més que es posés.»

A l'ombra de les noies en flor I. Viena Edicions. Traducció de Josep Maria Pinto, p. 141

«Contemplava sense cansar-me el seu gran rostre retallat com un bell núvol ardent i plàcid, darrere el qual se sentia irradiar la tendresa. I tot el que rebia encara, per molt feble que fos, una mica de les seves sensacions, tot el que així podia dir-li encara, en resultava immediatament tan espiritualitzat, tan santificat, que amb les palmes de les mans allisava els seus bells cabells amb prou feines grisos, i ho feia amb tant de respecte, amb tanta precaució i dolçor com si hagués acarolat en ells la seva bondat.»

A l'ombra de les noies en flor. Proa Edicions. Traducció de Valèria Gaillard, p. 305

«Vaig girar el cap i vaig distingir un home d'una quarantena d'anys, alt i bastant gras, amb uns bigotis molt negres, i que, tot picant nerviosament els seus pantalons amb una vara, clavava damunt meu uns ulls dilatats per l'atenció. Per moments, estaven perforats en tots els sentits per mirades d'una extrema activitat, com només tenen davant una persona que no coneixen homes a qui, per algun motiu, aquesta inspira pensaments que no tindria ningú més, com per exemple bojos o espies.»

A l'ombra de les noies en flor. Proa Edicions. Traducció de Valèria Gaillard, p. 406

«Ara entenia què era la vellesa, que de totes les realitats potser és aquella de què guardem més temps a la vida una noció purament abstracta, mirant calendaris, datant les cartes, veient com es casen els nostres amics, els fills dels nostres amics, sense entendre, ja sigui per por, o per peresa, què significa tot plegat, fins al dia en què percebem una silueta desconeguda, com la del senyor d'Argencourt, que ens fa saber que vivim en un món nou; fins al dia en què el net d'una de les nostres amigues, un noi a qui instintivament tractaríem com un company, somriu com si ens burléssim d'ell, nosaltres que ens hi apareixem com un avi.»

El temps retrobat II. Viena Edicions. Traducció de Josep Maria Pinto, p. 96

Àmbit 3. Proust a Catalunya

Documentació

- (1922) Necrològica de Gaziell a La Vanguardia.
- Paradisos de paper (1927) de la Llibreria Catalònia.
- Manuscrits de la traducció inèdita del primer llibre d'*A la recerca del temps perdut* feta per Miquel Llor. Biblioteca de Catalunya.
- PROUST, Marcel (1932): *Un amor de Swann*. Traducció de Jaume Bofill i Ferro. Barcelona: Proa.
- VILLALONGA, Llorenç (1958): *El lledoner de la claustra*. (dos pastitxos). Barcelona: Ed. Moll.
- (1969) Revista Destino. Article de Josep Pla. Barcelona.
- (1971) Revista Destino. Dedicada al centenari del naixement de Proust. Barcelona.
- SERRAHIMA, Maurici (1971): Marcel Proust. Pròleg de J. Molas. Barcelona: Edicions 62.
- PROUST, Marcel (1972): Marcel Proust en els seus millors escrits. Tria de Pep Albanell. Barcelona: Arimany.
- GÓMEZ PIN, Víctor (1985): *El ocio y el mal*. Barcelona: Editorial Montesinos.
- PROUST, Marcel (1986): *El temps retrobat*. Traducció de Joan Casas. Barcelona: Edicions 62.
- PROUST, Marcel (1989): *Albertine desapareguda*. Traducció de Jaume Vidal Alcover. Barcelona: Columna.
- PROUST, Marcel (1991): *A la recerca del temps perdut*. Traducció de Jaume Vidal Alcover. Tres volums. Barcelona: Columna.
- PROUST, Marcel (1992): *Máximas y pensamientos*. Traducció i pròleg de Lluís Maria Todó. Selecció de Carles Besa. Barcelona: Edhasa.
- PROUST, Marcel (1995): *La mort de Bergotte*. Traducció d'Eduard J. Verger. Barcelona: Germania.
- PROUST, Marcel (1996): *Sobre la lectura*. Traducció d'Anna Casassas. Barcelona: Quaderns Crema.
- PROUST, Marcel (2005): *Contra Sainte-Beuve*. Traducció de Manuel Pla. Barcelona: Tusquets.
- URGELL, Jaume (2006): *El preu de Proust*. Barcelona: Angle Editorial.
- OCAMPO, Estela (2006): *Cinco lecciones de amor proustiano*. Madrid: Siruela.
- PROUST, Marcel (2012): *A la recerca del temps perdut* (pàgines escollides). Traducció de Carles Llorach. Madrid: Fumambulista.
- PROUST, Marcel (2008-2022): *A la recerca del temps perdut* (14 volums). Traducció de Josep Maria Pinto. Barcelona: Edicions Viena.

- PROUST, Marcel (2011-2021): *A la recerca del temps perdut* (4/7 volums). Traducció de Valèria Gaillard. Barcelona: Edicions Proa.
- GÓMEZ PIN, Víctor (2012): *La mirada de Proust. Redención y palabra*. Madrid: Triacastela.
- QUINTANA, Lluís (2016): *Caminar per la vida vella. La memòria involuntària*. València: PUV.
- PLA, Xavier. (ed.) (2016). *Proust a Catalunya*. Barcelona: Arcàdia.
- TODOÍ, Lluís Maria (2021): *Un diàleg imaginari. Stendhal, Flaubert, Proust*. Barcelona: Club Editor.
- (2019, 2020, 2021) Recerques. Revista de la Societat d'Amics de Marcel Proust. Barcelona.
- PROUST, Marcel (2022): *Correspondència*. Barcelona: Acantilado.

15 exemplars representatius de la Biblioteca Proustiana Ferran Cuito

- (1923) *Hommage à Marcel Proust*, París: La Nouvelle Revue Française.
- PIERRE-QUINT, Leon (1925): *Marcel Proust, sa vie, son oeuvre*. París: Éditions du Sagittaire.
- CURTIUS, Ernst Robert (1928): *Marcel Proust*. París: Éditions de la Revue Nouvelle.
- CRÉMIEUX, Benjamin (1929): *Du Côté de Marcel Proust*. París: Éditions Lemarget.
- FERNANDEZ, Ramon (1943): *À la Gloire de Proust*. París: Éditions de la Nouvelle Revue Critique.
- (1950) *Bulletin de la Société des amis de Marcel Proust et des amis de Combray*, núm. 1.
- (1969) *Proust Research Association News Letter*, núm. 1. University of Kansas.
- (1975) *Bulletin d'informations proustiennes*, núm. 1.
- (2003) *Marcel Proust Aujourd'hui*, núm 1. Amsterdam.
- MILLY, Jean (1983): *La Phrase de Proust*. París: Librairie Honoré Champion Éditeur.
- TADIÉ, Jean Yves (1983): *Proust*. París: Éditions Pierre Belfond.
- COMPAGNON, Antoine (1989): *Proust entre deux siècles*. París: Éditions du Seuil.
- VIDAL ALCOVER, Jaume (1991): *Proust traduït*. Il·lustracions de Luis Marsans. Barcelona: Ajuntament de Barcelona
- CRESPI, Joana (1990): *La Biblioteca Proustiana de Ferran Cuito*. Volum I. Barcelona: Edicions Mirador.
- MORANT, Alícia (2002): *La Biblioteca Proustiana de Ferran Cuito*. Volum II. Barcelona: Edicions Mirador.

Fotografies de Jordi Baron fetes per a l'exposició

Jordi Baron
La Biblioteca Proustiana de Ferran Cuito
2022

Audiovisual

- Entrevista a especialistes vinculats a la Societat Catalana d'Amics de Proust

El president de la Societat Catalana d'Amics de Marcel Proust, Amadeu Cuito, dona una visió general de la biblioteca Ferran Cuito i de la recepció catalana de Proust. A més, diversos especialistes vinculats a la Societat Catalana d'Amics de Proust comenten aspectes concrets de la seva obra: la vocació artística (Víctor Gómez Pin), la concepció de l'amor (Estela Ocampo), l'homosexualitat (Lluís Maria Todó), la judaïtat (Francesc Garreta), la traducció (Josep Maria Pinto i Valèria Gaillard) i els lectors de Proust i Barcelona (Lluís Morral i Rafa Burgos).

Selecció de cites

«Proust és un dels cims més alts de la literatura d'avui. Vull que quedi constància de l'agraïment que sento per Joaquim Borralleras pels esforços que ha fet per incitar-me a llegir-lo.»

Josep Pla. *El quadern gris*. Destino. Obra Completa, vol. 1

Oscar Tusquets Blanca

— Cossos, ciutats, interiors

Oscar Tusquets Blanca (Barcelona, 1941) presenta *Cossos, ciutats, interiors*, una exposició antològica on tindrem ocasió de conèixer el seu treball figuratiu. A través de les seves vistes de ciutats, cases, jardins, interiors, nus, bodegons, retrats i autoretrats, Tusquets desafia qualsevol pretext i s'erigeix en un ferm defensor del sentit de la pintura figurativa en un moment en què molts en certifiquen la defunció, alhora que ens revela que l'art pot ser la millor celebració de la vida. Com diu ell mateix: “sense figuració, poca diversió”.

L'exposició es podrà visitar als Espais Volart fins al 15 de gener de 2023.

Conegut sobretot per la faceta de **dissenyador**, Oscar Tusquets és a més un polifacètic **arquitecte** de formació, **escriptor** per plaer i **pintor** per vocació. Tusquets busca ser un creador integral en uns temps de creixent especialització; de tots els seus vessants, però, la pintura és sens dubte el més desconegut. En paraules de l'escriptor **Eduardo Mendoza**, la pintura per a Tusquets és “la seva autobiografia o, més aviat, la seva manera d'entendre la vida i de relacionar-se amb el seu entorn”.

L'exposició *Cossos, ciutats, interiors* mostra la vessant més íntima d'Oscar Tusquets i, tot allunyant-se d'un plantejament cronològic, proposa un recorregut on s'escola tota una vida a partir d'una selecció de **200 obres** que es presenten en deu seccions. La mostra reuneix olis, dibuixos, aquarel·les, escultures, joies i objectes relacionats amb les diferents etapes de la seva vida. En la pintura, Tusquets ha gaudit sempre d'una llibertat absoluta i explicar què n'ha fet, d'aquesta llibertat, és un dels objectius d'aquesta mostra.

La seva obra és constant i abundant, ha fet diverses exposicions, a Espanya i arreu, i un terç de les obres exhibides provenen de col·leccions privades. I encara més important: des del primer moment, ha confrontat la pintura a partir d'una sòlida formació acadèmica, amb el rigor i els coneixements tècnics d'un professional.

“Tusquets ha escrit també una desena de llibres en què reflexiona, teoritza i polemiza sense entrebancs sobre temes diversos, especialment, però, sobre qüestions estètiques, la qual cosa a voltes ajuda a entendre el que pinta i, d'altres, confon. Generacionalment, pertany al que en el seu moment es va anomenar la postmodernitat, un moviment sorgit arran de l'esgotament dels experiments formals. Fidel als seus inicis, tenaç en la pràctica, aquest mateix any l'Oscar ha publicat el llibre *Sin figuración, poca diversión*, el títol del qual reivindica la figuració, però també la diversió, si entenem, com deia Chesterton, que el divertit no és el contrari de la seriositat, sinó el contrari de l'avorrit”, apunta Mendoza.

Diagonal tarde

1980

Oli

56 x 44 cm

Col·lecció Fundació Oscar Tusquets
Blanca

Programació expositiva

— *Espais Volart*

FUNDACIÓ
VILA CASAS

ESPAIS
VolART
BARCELONA

L'exposició, tal com hem comentat, s'estructura en **deu seccions**, on cadascuna d'elles tracta una temàtica diferent: *Dues ciutats*, *Interiors*, *La meva família i altres animals*, *Natura viva*, *Retrats*, *Pètries*, *Somnis*, *Hot Days*, *Cossos* i *Anna*. D'entre totes les seccions, *Anna* ocupa un lloc ben singular: es tracta del conjunt de dibuixos, aquarel·les i olis que Tusquets va dedicar a **Anna Bohigas Gurgui** (1946-1984), la seva segona dona, morta prematurament a causa d'un tumor cerebral.

La mostra s'inicia amb una sèrie de set **autoretrats** de l'artista en diverses etapes de la seva vida. Obrir una exposició amb els seus autoretrats –ordenats cronològicament– ja dona per entendre que l'exposició mostra allò que per a Tusquets és la pintura, és a dir, la seva autobiografia.

Aquests autoretrats precedeixen la secció dedicada a les ciutats i al paisatge urbà. “Dues ciutats que al llarg dels anys he pintat amb amor. Barcelona, on vaig néixer i on he viscut sempre i, Benidorm, un invent urbanístic que em va seduir fa cinquanta anys” explica **Oscar Tusquets**. L'artista mostra la bellesa urbana de la ciutat de Benidorm. “La meva fascinació per Benidorm, que no ve d'ara sinó de gairebé mig segle enrere, escandalitza a la majoria d'intel·lectuals i de gent de “bon gust”, però és compartida per coneguts sociòlegs, urbanistes i arquitectes, a part de per centenars de milers de turistes”, apunta **Tusquets**.

Hi trobem no tan sols l'interès lògic de Tusquets com a arquitecte per la ciutat, sinó també una reflexió d'aquest element en el context històric. La representació de la ciutat en la pintura és un tema recent. En paraules d'Eduardo Mendoza: “L'Oscar s'enfronta al tema en els dos vessants: la ciutat a vista d'ocell, *l'skyline*, i la ciutat com a espai immediat, el paisatge en què està immersa la població. En el primer vessant, l'Oscar tria Barcelona i Benidorm. Aquesta segona és una elecció extravagant i alhora sincera, gens irònica: un ordre en el caos que sembla l'esbós d'un manifest futurista. Els paisatges de proximitat són aquells que en algun moment de la seva vida han estat el seu entorn personal”.

L'artista confereix als subjectes dels seus quadres –humans, animals, vegetals i inanimats– un toc d'afecte que els redimeix. Fins i tot els objectes més prosaics, com ara una galleda de fregar, un vàter, una bombeta penjada d'un fil elèctric o una regadora, són tractats amb el respecte que mereixen. Tots ells adscrits a una secció anomenada *Interiors*.

Desde la colina
2016
Aquarel·la
52,5 x 67,5 cm
Col·lecció particular

Fregona
1997
Oli
46 x 46 cm
Col·lecció Fundació Oscar Tusquets
Blanca

Com a arquitecte i amb la seva passió per l'arquitectura clàssica, a la secció *Pètries* es presenta una selecció de pintures d'arquitectures pètries ordenades cronològicament: des de l'Atenea Niké de Grècia i el Pantèon a la Sagrada Família.

L'escala és una peça arquitectònica fascinant i alhora difícilíssima, potser l'element que ha donat lloc als espais més memorables de la història de l'arquitectura. Un desafiament que ha suposat el patiment i el delit d'arquitectes de totes les èpoques. És per això que, en aquesta mostra, Tusquets ha reservat un espai per a les **dotze escultures d'escalas** (*Escaleras Esenciales*) realitzades amb la col·laboració de **Naxo Farreras** per a l'exposició *Rèquiem per l'escala* al CCCB l'any 2001.

Com diu Mendoza: "L'estil de l'Oscar no és una reacció contra l'abstracció, com el cas, tal vegada, del pop art, l'art conceptual, els *objets trouvés*, els *ready-made*, les *performances*, els *happenings* i tots els moviments en voga quan l'Oscar començà a pintar. Com a pintor, l'Oscar no hi entra, en el debat. Si la seva posició personal pot ser combativa, la seva expressió plàstica no l'és. Opta en tot moment per la figuració i per un món realista, però també idealitzat: pinta allò que li ha commogut per la seva bellesa o, excepcionalment, allò que li ha inspirat estima o tendresa".

En la secció *Hot Days*, Tusquets s'aparta del seu estil habitual i crea moments per tal de plasmar-los en forma de postals de la imaginació, que evoquen un estil irreal i decadent. "És sorprenent que Oscar Tusquets Blanca hagi aconseguit amarrar aquestes imatges, totes d'una gran bellesa plàstica, d'aquell esperit inquietant, desconcertant, inspirador dels desitjos i de la imaginació, de l'erotisme genuí. Tal vegada, el més notable de totes elles és l'exquisida elegància que la forma, és a dir, els colors, les siluetes, els cossos i els rostres que els seus personatges mostren, fins i tot quan adopten les postures més íntimes, forçades i grotesques, les provocades per necessitats físiques o l'exigència de fantasmes amagats d'un voyeur o d'un amant excèntric. Tusquets Blanca fa palès a la seva pintura que l'erotisme encara pot sobreviure a les vulgars agressions que han estat a punt d'anorrear-lo en el nostre temps —el de la cultura de l'espectacle— i que pot continuar essent, com en els seus millors moments del passat, quan era prohibit, censurat, destruït o cremat, una font riquíssima per a la creació i un art genuí, pugnaç, convulsiu i excitant.", explica **Mario Vargas Llosa**.

Scala Borromini cenital
2019
Oli
116 x 76 cm
Col·lecció Fundació Oscar Tusquets
Blanca

Breakfast at Costes
2015
Oli
35 x 46 cm
Col·lecció Fundació Oscar Tusquets
Blanca

Anna

Anna és l'última secció de l'exposició i la que ocupa un lloc ben singular. Està configurada per nombrosos retrats d'una mateixa dona, fonamentalment íntims, acompanyats de fotos i contactes. Es tracta d'un conjunt d'obres que Tusquets va dedicar a la dissenyadora **Anna Bohigas Gurgui** (1946-1984), la seva segona dona, morta a causa d'un tumor cerebral.

Tota la sèrie és una història d'amor dramàticament escapçada i alhora crònica d'un aprenentatge: el plaer de pintar es barreja amb l'amor i l'obsessió per un cos esplendorós. Un cop apareix la malaltia, Tusquets sent la necessitat de resseguir-ne els avatars i produeix algunes de les seves millors obres.

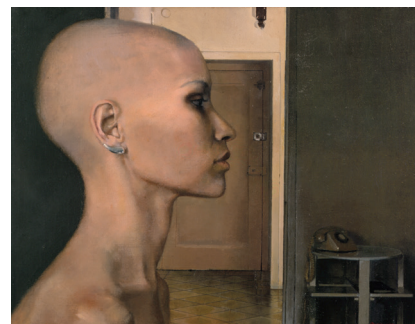
Tusquets li va dedicar una exposició a la Galeria Montcada l'any 2003 i amb motiu de la mostra va fer un llibre homentage que va publicar l'editorial RqueR. “Esta es una selección del trabajo que realizamos juntos –tú, como musa y modelo; yo, como pintor– a lo largo de diez años de intenso amor. Muchas de las obras aquí reproducidas nunca han sido expuestas o publicadas, han permanecido ocultas durante más de veinte años. Por los tristísimos recuerdos que reavivan en mí no he tenido el valor de sacarlas a la luz; solo el decidido consejo de otra persona muy amada me ha animado a hacerlo. Esta publicación es un homenaje a tu imborrable recuerdo”, escriu **Tusquets** al llibre *Anna*.

“Cada cop més savis i conscients de la vulnerabilitat de la vida, aquests últims olis d'Oscar Tusquets són un esforç desesperadament serè per retindre un cos sentenciat. Per admirar-lo, recrear-s'hi, fixar-lo i així provar de sostenir-lo a una envestida irremeiable i funesta. No vull posar-me 'estupendo', però per poc que ens imaginem la situació és evident que, d'ençà de l'aparició del tumor, cada nova obra que ell aconsegueix fer és un repte cada cop més difícil però més necessari. S'entén per això que totes aquestes obres necessitessin reposar una bona colla d'anys abans de ser mostrades”, explica **Àlex Susanna**.

En aquesta secció, també, s'hi poden veure per primera vegada les sis obres que l'artista va pintar durant el confinament (2020) a partir dels contactes de les primeres fotografies que li va fer a l'Anna fa cinquanta anys. La mostra acaba amb la imatge d'un cadàver velat, d'una demostració tècnica que evita qualsevol efectisme. “Al peu hi ha diversos instruments quirúrgics. Res no indica que la imatge tingui caràcter religiós, tot i que el mort és un home jove i sense defectes físics visibles, i que l'instrumental suggereix que ha mort a conseqüència d'una intervenció o que la intervenció no li ha evitat la mort, sinó que l'ha feta més dolorosa”, apunta Mendoza.

Anna coronada lateral
1979
Oli
20 x 23,7 cm
Col·lecció Fundació Oscar Tusquets
Blanca

Postoperatorio
1977
Oli
31,5 x 40,5 cm
Col·lecció Fundació Oscar Tusquets
Blanca

Oscar Tusquets Blanca (Barcelona, 1941)

Arquitecte de formació, dissenyador per adaptació, pintor per vocació i escriptor per desig de guanyar amics, Oscar Tusquets Blanca és el prototip de l'artista integral que l'especialització del món modern ha dut progressivament a l'extinció.

Nascut a Barcelona el 1941, estudià a l'Escola d'Arts i Oficis (Llotja) i al Cercle Artístic de Sant Lluc des dels tretze als dinou anys. Es graduà com a arquitecte l'any 1965 a l'Escuela Técnica Superior de Arquitectura de Barcelona. Com a membre del ja dissolt Studio Per, va fer juntament amb Lluís Clotet la major part dels seus projectes fins al 1984.

Soci fundador de Bd Barcelona Design, amb aquesta productora s'inicia com a dissenyador de mobles i objectes. Posteriorment, ha col·laborat amb prestigioses productores espanyoles, italianes i alemanyes. Algunes de les seves peces formen part de les col·leccions d'importants museus, per exemple, el MoMA de Nova York o el George Pompidou de París.

El 1994 es revelà com a assagista amb *Más que discutible* i des d'aleshores ha publicat diversos llibres amb notable èxit de crítica. L'últim, *Sin figuración, poca diversión*, és un deliciós recorregut per nombrosos temes relacionat amb l'art, sempre present en la seva obra literària.

Fa cinquanta anys que pinta, tot i que d'un temps ençà s'hi dedica més. Ha exposat a galeries nacionals i internacionals, com ara la galeria Montcada, Artur Ramon Art, Convent de la Missió, Palau de Casavells, Ignacio de Lassaleta, Patrick Domken, Room One, Museu Boca del Calvari o la Sala Parés. El 2015 publicà el llibre de pintura eròtica *Hot Days* (Umberto Allemandi & Co).

Ha estat guardonat amb la Medalla de Oro al Mérito en las Bellas Artes, el Premio Nacional de Diseño i la Palme de Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres. A més, té dos premis Ciutat de Barcelona i diversos FAD d'Arquitectura i Delta de Diseño, entre d'altres.

Selecció d'obres exposades

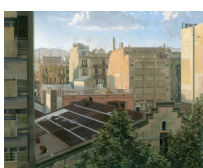
Dues ciutats (Benidorm i Barcelona)

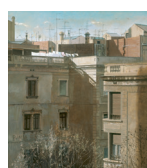
Diagonal tarde
1980
Oli
56 x 44 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Desde el interior
2016
Aquarel·la
52,5 x 120 cm
Col·lecció particular

Medianeras de Gràcia
1978
Oli
50 x 61 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Domingo de invierno
1979
Oli
52 x 47 cm
Col·lecció Jerónimo Saavedra
Acevedo

Pilotí y Gresite
1978
Oli
81 x 65 cm
Col·lecció Veit Golinski

Mediopensionistas
1977
Oli
70 x 50 cm
Col·lecció particular

Insomnio
1978
Oli
81 x 54 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Desde la colina
2016
Aquarel·la
52,5 x 67,5 cm
Col·lecció particular

Frente de mar
2016
Grafit
70 x 100 cm
Col·lecció particular

Sin suburbios
2016
Grafit
70 x 100 cm
Col·lecció particular

Interiors

Alka Seltzer
1975
Oli
110 x 140 cm
Col·lecció particular

Visión matutina
2009
Oli sobre acrílic
38 x 33 cm
Col·lecció particular

Orquídeas y Paul
1998
Oli
55 x 46 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Fregona
1997
Oli
46 x 46 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Sobre el armario
1978
Oli
27 x 22 cm
Col·lecció Francesc Mañari-
cua

Regadera en fregadero
1979
Oli
30 x 50 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Muglers au Montalembert
2009
Aquarel·la
25 x 32 cm
Col·lecció particular

Damas y zapato
1978
Oli
120 x 78 cm
Col·lecció Jerónimo Saavedra
Acevedo

Roberto de perfil
2009
Oli sobre acrílic
18 x 25 cm
Col·lecció Leopoldo Pomés

Erica
2008
Acrílic
41 x 47 cm
Col·lecció particular

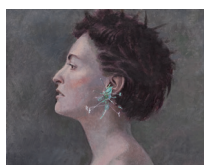
La meva família i altres animals

Valeria 6 meses
2005
Acrílic
31,5 x 28,2 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Luca 6 meses
2005
Acrílic
31,5 x 28,2 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Eva con pendiente brasileño
2004
Oli
40 x 40 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Pepe en interior
2016
Oli
35 x 27 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Bruno
2009
Aquarel·la
32,5 x 25 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Cala Fustam
2010
Aquarel·la
40,7 x 31 cm
Col·lecció Veit Golinski

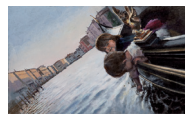
Flock del lado de la oreja rota
1977
Grafit
15 x 23 cm
Col·lecció particular

Predella Veneciana 1
2008
Oli sobre acrílic
27 x 123 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Predella Veneciana 2
2008
Oli sobre acrílic
27 x 123 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Predella Veneciana 3
2008
Oli sobre acrílic
27 x 123 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Natura viva

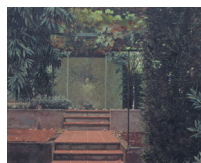
Anémonas
1988
Aquarel·la
28 x 42 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

After the Match
2011
Oli
41 x 33 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Mi jardín y vecinos
1999
Oli
60 x 92 cm
Col·lecció particular

Fuente de Daphne
2000
Oli
60 x 60 cm
Col·lecció Pomés Van der
Kraan

Camino del cole en febrero
2012
Oli
100 x 150 cm
Col·lecció Carmen Balcells

Glicinia francesa
2017
Tècnica mixta
50 x 50 cm
Col·lecció particular

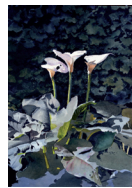
Jacaranda sobre Durán
2017
Aquarel·la
50 x 73 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Tres brezos sobre blanco
2011
Aquarel·la
33 x 72 cm
Col·lecció Francesc Mañaricua

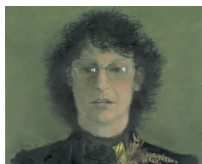

Naranjo borde
2011
Aquarel·la
77 x 57 cm
Col·lecció particular

Tres lirios
2017
Aquarel·la
54,5 x 35 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

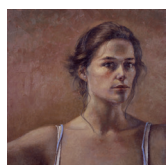
Retrats

Silvia con broche
1978
Oli
26 x 26 cm
Col·lecció particular

Luisa
1981
Grafit
27 x 18 cm
Col·lecció Luisangela Galfetti
de Valls

Bea como Madonna
1999
Oli
46 x 46 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Cristina
2008
Oli
60 x 92 cm
Col·lecció particular

Maru y Xavier
1980
Oli
81 x 65 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Victoria diletante
1995
Oli
96 x 73 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

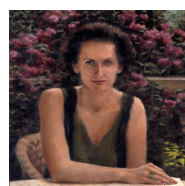
Julia
2014
Oli
92 x 73 cm
Col·lecció Fundació Vila
Casas

Leopoldo Pomés
2010
Oli sobre acrílic
81 x 100 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

María Antonia de perfil
2014
Oli
35 x 27 cm
Col·lecció María Antonia

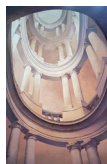

María del Mar en su jardín
1986
Oli
53 x 48,5 cm
Col·lecció María del Mar
Arnús

Pètries

Athena Nike
2019
Oli
116 x 76 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Scala Borromini cenital
2019
Oli
116 x 76 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Palais Royal II
2018
Oli
116 x 76 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Scala Borromini
2019
Oli
116 x 76 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Scala Bernini II
2018
Oli
116 x 76 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Pantheon
2019
Oli
116 x 76 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Sagrada Familia cubista
2018
Oli
116 x 76 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

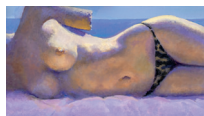
Somnis

Sueños dalinianos
2015
Oli
61 x 44,5 cm
Col·lecció particular

Angélica Gaudiniana
2017
Oli
40 x 80 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

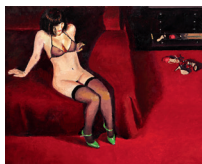
Torso caído en Formentera
2020
Acrílic
30,5 x 54,5 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Programació expositiva — *Espais Volart*

FUNDACIÓ
VILA CASAS

ESPAIS
VolART
BARCELONA

Hot Days

Waiting 1
2015
Oli
35 x 46 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

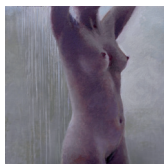

Breakfast at Costes
2015
Oli
35 x 46 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Carmine
2015
Oli
35 x 27 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

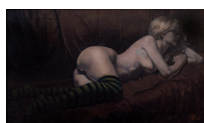
Cossos

Afrodita en la ducha
2011
Oli
33 x 33 cm
Col·lecció particular

Tacalá de pie
1979
Llapis sèpia
49 x 32 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Coral en calcetines
1975
Oli
27 x 46 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

El cielo entre las piernas
2010
Oli
27 x 41 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Tras un baño caribeño
2022
Oli
81 x 116 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Valeria spinaria
2013
Oli
81 x 54 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

A una hora equivocada
2016
Retolador
23,5 x 32 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Bimba schiava
2010
Oli
73 x 50 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Amiche a matita
2021
Grafit
43 x 76 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

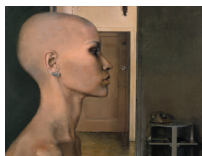
Bimba expectante
2021
Llapis Conté
43 x 55 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Programació expositiva — *Espais Volart*

FUNDACIÓ
VILA CASAS

ESPAIS
VolART
BARCELONA

Anna

Postoperatorio
1977
Oli
31,5 x 40,5 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

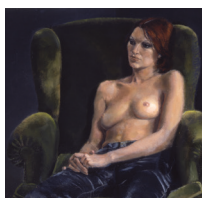
Anna frente al espejo
1975
Oli
33 x 47 cm
Col·lecció Leopoldo Pomés

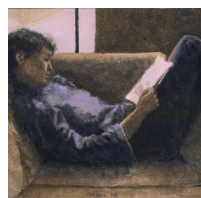
Anna coronada frontal
1979
Oli
36 x 30 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Anna en medias
1973
Grafit
47 x 68 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Anna en terciopelo
1977
Oli
29,4 x 33,6 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Anna leyendo
1978
Aquarel·la
16 x 21 cm
Col·lecció Luisangela Galfetti
de Valls

Anna coronada lateral
1979
Oli
20 x 23,7 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

La espalda de Anna
1976
Oli
32 x 19 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Anna en el ventanal
1977
Oli
30,6 x 23 cm
Col·lecció Fundació Oscar
Tusquets Blanca

Anna en calcetines
1977
Oli
20 x 39 cm
Col·lecció particular

Per a més informació podeu contactar amb el departament de premsa i comunicació

De Proust a Marsans, a la recerca del temps perdut

Diana Juanpere Dunyó

djuanpere@fundaciovilacasas.com

620.092.759

Oscar Tusquets Blanca. *Cossos, ciutats, interiors*

Neus Pérez García

nperez@fundaciovilacasas.com

616.997.941

Descàrrega d'imatges via web: www.fundaciovilacasas.com/ca/documents-premsa

Usuari: premsa

Contrasenya: premsa2022

FUNDACIÓ VILA CASAS

www.fundaciovilacasas.com

ESPAIS
VoLART
BARCELONA

Espais Volart

Ausiàs Marc, 20-22
08010 Barcelona
+34 93 481 79 85
volart@fundaciovilacasas.com

CAN
FRAMIS
BARCELONA

Museu Can Framis

Roc Boronat, 116-126
08018 Barcelona
+34 93 320 87 36
canframis@fundaciovilacasas.com

CAN
MARIO
PALAFRUGELL

Museu Can Mario

Plaça Can Mario, 7
17200 Palafrugell (Girona)
+34 972 306 246
canmario@fundaciovilacasas.com

PALAU
SOLTERRA
TORROELLA

Museu Palau Solterra

Església, 10
17257 Torroella de Montgrí (Girona)
+34 972 761 976
palausolterra@fundaciovilacasas.com